

Број: 551/2008-Д-02/1
Датум: 18.09.2008.

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СРБИЈАГАС“ НОВИ САД
Господин Саша Илић, в.д . директора
Народног Фронта 12
21000 Нови Сад
факс: 021/481 43 99

Поштовани,

У прилогу Вам достављамо Мишљење на Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, који сте нам доставили дописом број 00-01-6009 од 10.09.2008, Мишљење на Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса који сте нам доставили дописом број 00-01-6008 од 10.09.2008, и Мишљење на Предлог одлуке о о утврђивању цена за обрачун природног гаса за тарифне купце, који сте нам доставили дописом број 00-01-6007 од 10.09.2008.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Ђубо Маћић
Ђубо Маћић

18. 09 2008

Саша Илић

На основу члана 36. став 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/2004) и члана 12. тачка 8. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/2005), Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 87. седници од 18.09.2008. године, разматрао је Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса Јавног предузећа „Србијагас“, Нови Сад, и даје следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

1. Јавно предузеће „Србијагас“, Нови Сад - оператор транспортног система за природни гас, доставило је својим дописом број 00-01-6009 од 10.09.2008. године на мишљење Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, којом су предложене следеће цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса:

Енергетска делатност	Тарифни елемент	Тарифни став	Јединица мере	Динара по јединици мере
Транспорт природног гаса	Енергент	Енергент	м ³	0,52
	Капацитет	Капацитет	м ³ /дан/година	35,51
Управљање транспортним системом за природни гас	Енергент (за управљање системом)	Енергент за управљање системом	м ³	0,36

2. У поступку оцене оправданости трошкова пословања, као и висине планиране стопе повраћаја на регулисана средства који се, сагласно Закону о енергетици и Методологији за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 68/2006 и 1/2007), признају енергетским субјектима при образовању цена, Агенција је на основу приложене документације и података достављених уз Предлог одлуке, утврдила да је Јавно предузеће „Србијагас“, при образовању цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса:

- обрачунало максимално одобрени приход за енергетску делатност транспорта природног гаса и максимално одобрени приход за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас и извршило алокацију максимално одобрених прихода на тарифне елементе применом критеријума и мерила утврђених Методологијом за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 68/2006 и 1/2007);
- исказало цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса по тарифним ставовима на начин утврђен Тарифним системом за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса („Службени гласник РС“, 1/2007).
- стопу повраћаја на регулисана средства утврдило у висини од 7,50% за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас, која је обрачуната, применом реалне цене сопственог капитала пре опорезивања од 10,00% за обе

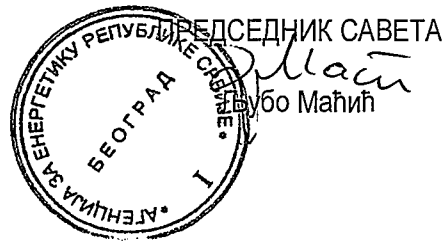
енергетске делатности, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 5,10% за обе енергетске делатности, учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40,00% за обе енергетске делатности, учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,00% за обе енергетске делатности и стопе пореза на добит од 10,00% за обе енергетске делатности.

2. Полазећи од наведених констатација и свеобухватне анализе приложене документације и података, Агенција је закључила:

- 1) Да су сви елементи релевантни за утврђивање оправданих трошкова пословања и максимално одобреног прихода за енергетску делатност транспорта природног гаса и за утврђивање максимално одобреног прихода за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас реално исказани и стога је мишљења да се могу сматрати оправданим;
- 2) Да су предложене стопе повраћаја на нивоу уобичајених стопа у земљама са сличним условима и ризицима пословања за енергетске делатности транспорта природног гаса и управљања транспортним системом за природни гас. Међутим, полазећи од тога да су средства Јавног предузећа „Србијагас“, у државној својини, то би се о предложеној висини стопе повраћаја, односно о њеном уделу у цени за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, требало да определи оснивач, као власник целокупног капитала овог јавног предузећа, а у складу са политиком развоја енергетских делатности, политиком цена и буџетским потребама.

3. Ставови Агенције изнети у овом мишљењу, детаљније су образложени у анализи енергетско – техничких карактеристика система за транспорт природног гаса и система за управљање транспортним системом за природни гас, као и економско – финансијских показатеља и као аналитичка основа су прилог овог мишљења.

Број: 555/2008-Д-И/2
Београд, 18.09.2008. године

АНАЛИТИЧКА ОСНОВА

за оцену и давање мишљења о ценама за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса

1. Уводне напомене

У складу са чланом 36. став 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, 84/2004), ЈП „Србијасас“, Нови Сад, као транспортер природног гаса и оператор транспортног система за природни гас, доставио је Агенцији за енергетику на давање мишљења предлог цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса (допис заведен у Агенцији под бројем 551/2008-D-02 од 10.09.2008. године).

У прилогу наведеног дописа достављен је Предлог цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, попуњене табеле по захтеву Агенције и пратећа документација.

ЈП „Србијасас“ је, у претходном поступку, пре достављања поменутог предлога, а током анализе предлога достављеног 09.04.2008. године извршио више корекција обрачуна и доставио Агенцији сва тражена образложења, документацију и додатне податке.

2. Полазне основе

Све енергетско – техничке и економско – финансијске табеле приложене уз Предлог одлуке на захтев Агенције, за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас предметни подносилац предлога је формално – технички правилно попунио. Економско – финансијска анализа предложеног акта о ценама односи се на анализу сваког појединачног елемента формуле за израчунавање максимално одобреног прихода, као и на формално - техничку исправност алокације предметних максимално одобрених прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима).

У поступку оцене оправданости планираних трошкова пословања у 2008. години и начина исказивања њихове вредности, Агенција је имала у виду следеће:

- Подносилац предлога је јавно предузеће, што има значаја приликом планирања одређених економско - финансијских позиција за регулаторни период (целокупан основни капитал подносиоца предлога је државни капитал, трошкови зарада су под контролом надлежних министарстава, одлуку о расподели добити доноси Управни одбор подносиоца предлога уз сагласност Оснивача и сл.).
- На Програм пословања подносиоца предлога за 2008. годину Влада је дала сагласност (Решење о давању сагласности на Програм пословања ЈП „Србијасас“, Нови Сад за 2008. годину, „Службени гласник РС“, 20/2008).
- Подносилац предлога поседује лиценце за обављање седам енергетских делатности, а поред тога обавља и неенергетске делатности.
- Подносилац предлога је у складу са чланом 43. Закона извршио раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима и саставио је и Агенцији доставио билансе

стања и билансе успеха по делатностима за 2007. годину. С тим у вези, сви подаци који су у економско – финансијским табелама наведени за 2007. годину, усклађени су са подацима из биланса стања и биланса успеха за 2007. годину за предметне енергетске делатности. Такође, алокација заједничких позиција биланса стања и биланса успеха, а које имају утицаја на формирање максимално одобрених прихода за предметне енергетске делатности извршена је коректно, односно подносилац предлога је коректно дефинисао кључеве за расподелу заједничких трошкова, средстава и осталих прихода у регулаторном периоду и доставио Агенцији прихватљива образложења (рачунице) одабраних кључева.

3. Опис транспортног система

ЈП „Србијагас“, Нови Сад обавља енергетску делатност транспорта природног гаса на транспортном систему који чине: 152 главне мерно регулационе станице (ГМРС), 14 главних разводних чворова, компресорска станица у Батајници, магистрални, разводни, доводни и прикључни гасоводи и припадајући одвојци. Укупна дужина транспортног гасовода високог притиска $p > 16 \text{ bar}$ је 2.100 km, пројектовани капацитет 13 милиона $\text{m}^3/\text{дан}$, просечна старост 25 година.

Транспорт природног гаса из Руске Федерације се обавља магистралним гасоводом који пролази кроз Украјину и Мађарску и гас улази у Републику Србију код Хоргоша. Транзит природног гаса кроз Мађарску је дефинисан дугорочним Уговором о транзиту природног гаса закљученим са МОП Транспорт, Шиофок. Један крак магистралног гасовода преко Зворника, омогућава транспорт природног гаса преко Републике Србије до Босне и Херцеговине дуж правца Хоргош – Батајница- Зворник (укупна дужина око 300 km). Транзит природног гаса за Босну је дефинисан дугорочним уговором ЈП „Србијагас“, Нови Сад и Енергоинвест / БХ–Гас, Сарајево.

ЈП „Србијагас“ обавља делатност управљања транспортним системом на транспортном систему ЈП „Србијагас“ (дужина око 2.100km) и на транспортном систему Југоросгаса (дужина 66 km). Место примопредаје гаса другом енергетском субјекту који обавља делатност транспорта природног гаса, Југоросгасу, је примопредајна станица Појате.

Планирани обим и динамика испоруке природног гаса из домаће производње пројектована је у складу са експлоатационим могућностима домаћег произвођача НИС Нафтагас, Нови Сад. Предвиђено је да се у 2008. години од домаћег произвођача природног гаса у транспортни систем преузме 243.431.000 m^3 , од чега је за продају намењено 154.371.000 m^3 , а 89.060 m^3 се само транспортује до другог погона произвођача, од Мокрин гас лифта до Рафинерије гаса у Елемиру.

4. Количине природног гаса планиране за транспорт у 2008.г.

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода ЈП „Србијагас“ се утврђују на основу података о планираним количинама природног гаса које ће се испоручити са транспортног система ЈП „Србијагас“ без количина намењених транзиту. Предвиђено је да се у 2008. години транспортује укупно 2.954.751.000 m^3 природног гаса, од чега се из мађарског транспортног система преузима 2.711.320.000 m^3 , а од домаћег произвођача НИС Нафтагас 243.431.000 m^3 . Предвиђа се транзит за Босну уговорен у износу 320.000.000 m^3 у складу са дугорочним уговором ЈП „Србијагас“, Нови Сад и Енергоинвест / БХ–Гас, Сарајево.

Укупна годишња количина природног гаса, која ће се испоручити са транспортног система у 2008.год., без транзита, сопствене потрошње и губитака је 2.602.003.000 m³.

С обзиром да остварена стопа губитака за 2007. није могла да се користи, приступило се сагледавању прихватљиве стопе губитака природног гаса у транспортним системима из међународне праксе и на основу тога прихваћена је стопа губитака од 1% на транспортном систему за регулаторни период 2008. годину.

5. Оперативни трошкови за енергетску делатност транспорт природног гаса

Економско–финансијска анализа оперативних трошкова уважила је пројектовану стопу инфлације за 2008. годину од 6,0%, као и да је планирана транспортована количина природног гаса у регулаторном периоду већа у односу на претходну годину за 6,9%, а што све има утицаја на планиране оперативне трошкове у регулаторном периоду.

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 812,403 милиона динара (за 10,0% више у односу на претходну годину).

Овакав раст оперативних трошкова у највећој мери је последица повећаног издвајања на име „Трошкови материјала и резервних делова за одржавање основних средстава“ и „Трошкови услуга одржавања“ који су планирани у регулаторном периоду у износу од 113,844 милиона динара (за 32,4% више у односу на претходну годину). Према Програму пословања ЈП „Србијагас“, Нови Сад за 2008. годину ови трошкови су планирани у износу од 187,359 милиона динара, али су у процесу усаглашавања сведени на наведени износ. У оцени оправданости наведених трошкова Агенција је имала у виду да услед објективних финансијских ограничења у дужем претходном периоду, подносилац предлога није био у могућности да значајније улаже у трошкове одржавања којим би се у потпуности омогућило безбедно и сигурно функционисање система за транспорт природног гаса. Ови трошкови су највишег приоритета и не дозвољавају одлагање улагања за наредне регулаторне периоде. Планирана висина ових трошкова у регулаторном периоду се може сматрати оправданом и прихватљивом

„Трошкови регулаторне накнаде“ планирани су у регулаторном периоду у износу од 19,132 милиона динара. Трошкови регулаторне накнаде“ утврђени су у складу са Методологијом.

„Трошкови добровољног додатног пензијског и инвалидског осигурања“ и „Трошкови услуга за хуманитарне, научне, спортске и културне циљеве“ нису планирани у регулаторном периоду.

Све остале позиције оперативних трошкова планиране су у регулаторном периоду у просеку за 6% више у односу на претходну годину, а што се може сматрати оправданим и прихватљивим.

6. Оперативни трошкови за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 169,997 милиона динара (за 6,7% више у односу на претходну годину). Уважавајући пројектовану инфлацију за 2008.годину као и планиране повећане количине природног гаса којим управља оператор

транспортног система, предложени оперативни трошкови могу се сматрати оправданим и прихватљивим.

7. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 450,502 милиона динара (за 23,8% мање у односу на претходну годину), односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 7,108 милиона динара (за 310,4% више у односу на претходну годину). Повећање трошкова амортизације планираних у регулаторном периоду у енергетској делатности управљања транспортним системом првенствено је резултат активирања средстава у овој делатности крајем 2007. године. Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 21,840 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 1,935 милиона динара, и правилно су обрачунати у складу са планираним активирањем средстава у регулаторном периоду и дефинисаним процењеним корисним веком средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови амортизације у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

8. Стопа повраћаја на регулисана средства

Стопа повраћаја на регулисана средства у регулаторном периоду је обрачуната и за енергетску делатност транспорта природног гаса и за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у висини од 7,5%, и то применом реалне цене сопственог капитала пре опорезивања од 10,0%, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 5,1%, учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40,0%, учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,0% и стопе пореза на добит од 10,0%.

По овом основу у максимално одобрени приход за енергетску делатност транспорта природног гаса укључено је 978,009 милиона динара, док је у максимално одобрени приход за енергетску делатност управљања транспортним системом укључено 8,226 милиона динара. Овим средствима неопходно је исфинансирати камате по кредитима из ранијих година, а које доспевају у регулаторном периоду у износу од 193,825 милиона динара за енергетску делатност транспорта природног гаса, као и обезбедити неопходно учешће сопствених средстава у финансирању развојних пројеката.

Реална цена сопственог капитала пре опорезивања примењена је у прихватљивој висини од 10,0%, при чему треба имати у виду да је сопствени капитал подносиоца предлога у потпуности државни капитал. Држава, као власник целокупног основног капитала подносиоца предлога, може се одлучити на примену и ниже реалне цене сопственог капитала пре опорезивања, а у складу са својим интересима дефинисаним кроз макроекономску и социјалну политику.

9. Регулисана средства

Регулисана средства у регулаторном периоду планирана су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 13.032,398 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 109,630 милиона динара. Приликом економско – финансијске анализе регулисаних средстава у регулаторном периоду треба имати у виду следеће:

- Вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода за енергетску делатност транспорта природног гаса износи 13.023,851 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас износи 97,198 милиона динара. Износ нето вредности средстава на почетку регулаторног периода а која је основ за утврђивање вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода за обе предметне енергетске делатности одговара износима исказаним у билансима стања подносиоца предлога на дан 31.12.2007. године за обе предметне енергетске делатности. Према информацији подносиоца предлога, последња процена сталне имовине (значи и регулисаних средстава) извршена је са стањем на дан 01.01.2005. године од стране независног проценитеља ("Delloite&Touche") и ефекти процене унети су у пословне књиге.
- Нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку регулаторног периода за енергетску делатност транспорта природног гаса износи 346,357 милиона динара и према образложењу подносиоца предлога у питању је процењена нето вредност ГМРС са транспортног система за потребе одређеног броја екстерних корисника транспортног система. У енергетској делатности управљања транспортним системом за природни гас не постоје средства прибављена без накнаде на почетку регулаторног периода.
- Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода за енергетску делатност транспорта природног гаса износи 13.040,944 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас износи 122,061 милиона динара и правилно су израчунате у складу са планираним трошковима амортизације и планираним активирањима инвестиција у регулаторном периоду.

На основу свега напред наведеног, предложена вредност регулисаних средстава у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се може сматрати оправданом и прихватљивом.

10. Остали приходи

Остали приходи у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 308,534 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 54,237 милиона динара и у потпуности се односе на приходе од транзита природног гаса за БиХ. Наведени планирани износ прихода од транзита природног гаса у потпуности је усклађен са податком наведеним у Програму пословања подносиоца предлога за 2008. годину, а мањи је у односу на претходну годину за 12% и то као последица нижег планског курса УСД у односу на остварени у претходној години.

На основу свега напред наведеног, предложени остали приходи у регулаторном периоду се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

11. Трошкови за надокнаду губитака

Трошкови за надокнаду губитака у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 818,363 милиона динара. Пондерисана просечна набавна цена природног гаса за покриће губитака у регулаторном периоду (укључујући и све зависне трошкове набавке природног гаса) исказана је у износу од 27,6965 дин/м³, а што је заправо пондерисана просечна набавна цена природног гаса (укључујући и све зависне трошкове набавке природног гаса) за трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови за надокнаду губитака у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

12. План улагања

ЈП "Србијагас" нема усвојен петогодишњи план развоја, што веома отежава анализу инвестиција, па се Агенција у оцени предложених инвестиција ослањала на Годишњи програм пословања као и на Програм остваривања стратегије који је у јануару 2007.године усвојила Влада Републике Србије. Укупна улагања у регулаторном периоду (инвестиције и набавка основних средстава) планирана су за енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 2.602,142 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања транспортним системом за природни гас у износу од 84,971 милиона динара.

Агенција оцењује да је веома важно да ЈП "Србијагас" што пре донесе План развоја, који треба да одреди стратешка усмерења и начин њихове реализације за наредне године и, између осталог, створи додатну подлогу за дугорочнију политику цена у гасном сектору.

У изворима финансирања планираних улагања у регулаторном периоду сопствена средства за енергетску делатност транспорта природног гаса учествују са 450,502 милиона динара (или 17,3%) односно за делатност управљања транспортним системом за природни гас 7,108 милиона динара (или 8,4%). Кредити од домаћих пословних банака за енергетску делатност транспорта природног гаса учествују са 705,138 милиона динара (или 27,1%) односно за делатност управљања транспортним системом за природни гас са 77,863 милиона динара (или 91,6%). Донације и остала прибављања без накнаде за енергетску делатност транспорта природног гаса планирана су у износу од 1.446,502 милиона динара (или 55,6%). Планиране донације и остала прибављања без накнаде према образложењу подносиоца предлога односе на Национални инвестициони план. Агенција је приликом оцене оправданости планираних улагања и структуре извора за њихово финансирање прихватила овакав приступ подносиоца предлога, пошто нема званичног става надлежног министарства у погледу третмана ових прихода.

На основу свега напред наведеног, извори финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

13. Предложени максимално одобрени приход

Максимално одобрени приход у регулаторном периоду према предлогу подносиоца предлога за предметне енергетске делатности, а на основу којих је подносилац предлога обрачунао

цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, приказан је у следећој табели:

Редни број	Позиција	Скраћенице	Износ (у 000 динара)	
			Транспорт природног гаса	Управљање транспортним системом за природни гас
1.	Оперативни трошкови	ОТ _т	812.403	169.997
2.	Трошкови амортизације	А _т	450.502	7.108
3.	Стопа повраћаја на регулисана средства	ППЦК	7,50%	7,50%
4.	Регулисана средства	РС _т	13.032.398	109.630
5.	Повраћај на регулисана средства		978.009	8.226
6.	Трошкови за надокнаду губитака у систему за транспорт природног гаса	Г _т	-	818.363
7.	Остали приходи	ОП _т	308.534	54.237
8.	Корекциони елемент	КЕ _т	-	-
9.	Максимално одобрени приход	МОП _т	1.932.380	949.457

Алокација максимално одобреног прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима) у потпуности је формално-технички исправна.

На основу члана 36. став 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/2004) и члана 12. тачка 8. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/2005), Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 87. седници од 18.09.2008. године, разматрао је Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса Јавног предузећа „Србијасас“, Нови Сад, и даје следеће

МИШЉЕЊЕ

1. Јавно предузеће „Србијасас“, Нови Сад, - оператор дистрибутивног система за природни гас, доставило је својим дописом број 00-01-6008 од 10.09.2008. године на мишљење Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса које износе:

Категорије корисника	Групе корисника	Тарифни став „енергент“ (дин/м ³)	Тарифни став „капацитет“ (дин/м ³ /дан/година)
Категорија 1 p < 6 bar	Домаћинства	2,50	
	Остали корисници	1,77	115,74
Категорија 2 6 ≤ p < 16 bar	Неравномерна потрошња	1,18	78,48
	Равномерна потрошња	1,18	77,34
	Системи даљинског грејања	1,18	78,48

2. У поступку оцене оправданости трошкова пословања, као и висине планиране стопе повраћаја на регулисана средства који се, сагласно Закону о енергетици и Методологији за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за дистрибуцију природног гаса („Службени гласник РС“, 68/2006 и 1/2007) признају енергетским субјектима при образовању цена, Агенција је на основу приложене документације и података достављених уз Предлог одлуке, утврдила да је Јавно предузеће „Србијасас“, при образовању цене за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса:

- обрачунало максимално одобрени приход за енергетску делатност дистрибуције природног гаса и максимално одобрени приход за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас и извршило алокацију максимално одобрених прихода на тарифне елементе применом критеријума и мерила утврђених Методологијом за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за дистрибуцију природног гаса („Службени гласник РС“, 68/2006 и 1/2007);
- исказало цене за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса по тарифним ставовима на начин утврђен Тарифним системом за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса („Службени гласник РС“, 1/2007).
- стопу повраћаја на регулисана средства обрачунало у висини од 7,50% за енергетску делатност дистрибуције природног гаса и за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас, и то применом реалне цене сопственог капитала пре опорезивања од 10,00% за обе енергетске делатности, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 5,10% за обе енергетске делатности, учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40,00% за обе енергетске делатности, учешћа позајмљеног

капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,00% за обе енергетске делатности и стопе пореза на добит од 10,00% за обе енергетске делатности.

3. Полазећи од наведених констатација и свеобухватне анализе приложене документације и података, Агенција је закључила:

- 1) Да су сви елементи релевантни за утврђивање оправданих трошкова пословања и максимално одобреног прихода за енергетску делатност дистрибуције природног гаса и за утврђивање максимално одобреног прихода за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас, реално исказани и стога је мишљења да се могу сматрати оправданим;
- 2) Да су предложене стопе повраћаја на нивоу уобичајених стопа у земљама са сличним условима и ризицима пословања за енергетске делатности дистрибуције природног гаса и управљања дистрибутивним системом за природни гас. Међутим, полазећи од тога да су средства Јавног предузећа „Србијагас“, у државној својини, то би се о предложеној висини стопе повраћаја, односно о њеном уделу у цени за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса, требало да определи оснивач, као власник целокупног капитала овог јавног предузећа, а у складу са политиком развоја енергетских делатности у области природног гаса, политиком цена и буџетским потребама.

3. Ставови Агенције изнети у овом мишљењу, детаљније су образложени у анализи енергетско – техничких карактеристика система за дистрибуцију природног гаса и система за управљање дистрибутивним системом за природни гас, као и економско – финансијских показатеља и као аналитичка основа су прилог овог мишљења.

Број: 555/2008-Д-1/3
Београд, 18.09.2008. године

АНАЛИТИЧКА ОСНОВА

за оцену и давање мишљења о ценама за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса

1. Уводне напомене

У складу са чланом 36. став 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, 84/2004), ЈП „Србијасгас“, Нови Сад, као дистрибутер природног гаса и оператор дистрибутивног система за природни гас, доставио је Агенцији за енергетику на давање мишљења предлог цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса (допис заведен у Агенцији под бројем 551/2008-D-02 од 10.09.2008. године).

У прилогу наведеног дописа достављен је Предлог цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса, попуњене табеле по захтеву Агенције и пратећа документација.

ЈП „Србијасгас“ је, у претходном поступку, пре достављања поменутог предлога, а током анализе предлога достављеног 09.04.2008. године извршио више корекција обрачуна и доставио Агенцији сва тражена образложења, документацију и додатне податке.

2. Полазне основе

Све енергетско – техничке и економско - финансијске табеле приложене уз Предлог одлуке на захтев Агенције, за енергетску делатност дистрибуције природног гаса и за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас предметни подносилац предлога је формално – технички правилно попунио. Економско – финансијска анализа предложеног акта о ценама односи се на анализу сваког појединачног елемента формуле за израчунавање максимално одобреног прихода, као и на формално - техничку исправност алокације предметних максимално одобрених прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима).

У поступку оцене оправданости планираних трошкова пословања у 2008. години и начина исказивања њихове вредности, Агенција је имала у виду следеће:

- Подносилац предлога је јавно предузеће, што има значаја приликом планирања одређених економско - финансијских позиција за регулаторни период (целокупан основни капитал подносиоца предлога је државни капитал, трошкови зарада су под контролом надлежних министарстава, одлуку о расподели добити доноси Управни одбор подносиоца предлога уз сагласност Оснивача и сл.).
- На Програм пословања подносиоца предлога за 2008. годину Влада је дала сагласност (Решење о давању сагласности на Програм пословања ЈП „Србијасгас“, Нови Сад за 2008. годину, „Службени гласник РС“, 20/2008).
- Подносилац предлога поседује лиценце за обављање седам енергетских делатности, а поред тога обавља и неенергетске делатности.
- Подносилац предлога је у складу са чланом 43. Закона извршио раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима и саставио је и Агенцији доставио билансе стања и билансе успеха по делатностима за 2007. годину. С тим у вези, сви подаци који су у економско – финансијским табелама наведени за 2007. годину, усклађени су са

подацима из биланса стања и биланса успеха за 2007. годину за предметне енергетске делатности. Такође, алокација заједничких позиција биланса стања и биланса успеха, а које имају утицаја на формирање максимално одобрених прихода за предметне енергетске делатности извршена је коректно, односно подносилац предлога је коректно дефинисао кључеве за расподелу заједничких трошкова, средстава и осталих прихода у регулаторном периоду и доставио Агенцији прихватљива образложења (рачунице) одабраних кључева.

3. Опис дистрибутивног система

ЈП „Србијасгаз“, Нови Сад обавља делатност дистрибуције природног гаса и управљања дистрибутивним системом који чине; 153 дистрибутивне гасоводне мреже, дистрибутивни систем раствореног гаса Нафтагас поља - Кањижа, станица ЦНГ у Новом Саду, сабирна гасна станица Србобран, 611 мерно регулационих станица (МРС), 19 регулационих станица, 20 мерних станица.

Дистрибутивни гасовод се састоји од мреже притиска $6 \leq p < 16$ бар и мреже притиска $p < 6$ бар. Укупна дужина дистрибутивне мреже је 3.650 km. Укупан број потрошача који су прикључени на дистрибутивну мрежу ЈП „Србијасгаз“ је 60.988 од чега је у ОД Нови Сад 37.060, а у ОД Београд 23.928 потрошача.

4. Количине природног гаса планиране за дистрибуцију у 2008.г.

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода ЈП „Србијасгаз“ се утврђују на основу података о планираним количинама природног гаса које ће се испоручити са дистрибутивног система ЈП „Србијасгаз“. Предвиђено је да се у 2008. години дистрибуира укупно 1.233.299.000 m³ природног гаса, од чега на мрежи притиска $p < 6$ бар 131.720.000 m³ и са мреже притиска $6 \leq p < 16$ бар 1.101.479.000 m³. Корисници услуге дистрибуције на мрежи притиска $6 \leq p < 16$ бар су поред ЈП „Србијасгаз“ и трговци на мало других дистрибутера у износу од 117.894.000 m³

Губици природног гаса у дистрибутивном систему у 2008.год. су планирани у износу од 26.229.000 m³, односно израчуната еквивалентна стопа губитака је 2,08% . С обзиром да стопе губитака природног гаса у дистрибутивним системима у међународном окружењу крећу се у сличним износивама, прихвата се стопа губитака од 2,08% на дистрибутивном систему за регулаторни период 2008. годину.

Сопствена потрошња дистрибутивног система у 2008.год., планирана је у износу од 66.000 m³, за потребе грејања пословног простора.

5. Оперативни трошкови за енергетску делатност дистрибуцију природног гаса

Економско–финансијска анализа оперативних трошкова уважила је пројектовану стопу инфлације за 2008. годину од 6,0%, као и да је планирана дистрибуирана количина природног гаса у регулаторном периоду већа у односу на претходну годину за 16,4%, а што све има утицаја на планиране оперативне трошкове у регулаторном периоду.

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност дистрибуција природног гаса у износу од 819,561 милиона динара (за 6,2% више у односу на претходну годину).

У структури оперативних трошкова већи раст у односу на пројектовану инфлацију имали су „Трошкови услуга одржавања“ који су планирани у регулаторном периоду у износу од 38,401 милиона динара (за 42,8% више у односу на претходну годину). Према Програму пословања ЈП „Србијагас“, Нови Сад за 2008. годину ови трошкови су планирани у износу од 86,578 милиона динара, али су у процесу усаглашавања сведени на наведени износ. У оцени оправданости наведених трошкова Агенција је имала у виду да услед објективних финансијских ограничења у дужем претходном периоду, подносилац предлога није био у могућности да значајније улаже у трошкове одржавања којим би се у потпуности омогућило безбедно и сигурно функционисање система за дистрибуцију природног гаса. Ови трошкови су највишег приоритета и не дозвољавају одлагање улагања за наредне регулаторне периоде. Планирана висина ових трошкова у регулаторном периоду се може сматрати оправданом и прихватљивом.

„Трошкови добровољног додатног пензијског и инвалидског осигурања“ и „Трошкови услуга за хуманитарне, научне, спортске и културне циљеве“ нису планирани у регулаторном периоду.

Све остале позиције оперативних трошкова планиране су у регулаторном периоду у просеку за 6% више у односу на претходну годину, а што се може сматрати оправданим и прихватљивим.

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у износу од 3,360 милиона динара (за 0,4% више у односу на претходну годину). Уважавајући пројектовану инфлацију за 2008.годину као и планиране повећане количине природног гаса којим управља оператор дистрибутивног система, предложени оперативни трошкови могу се сматрати оправданим и прихватљивим.

6. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност дистрибуције природног гаса у износу од 250,210 милиона динара (за 5,2% више у односу на претходну годину), односно за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у износу од 0,451 милиона динара. Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност дистрибуције природног гаса у износу од 22,152 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у износу од 0,327 милиона динара и правилно су обрачунати у складу са планираним активирањем средстава у регулаторном периоду и дефинисаним процењеним корисним веком средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови амортизације у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

7. Стопа повраћаја на регулисана средства

Стопа повраћаја на регулисана средства у регулаторном периоду је обрачуната и за енергетску делатност дистрибуције природног гаса и за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у висини од 7,5%, и то применом реалне цене сопственог капитала пре опорезивања од 10,0%, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 5,1%, учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од

40,0%, учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,0% и стопе пореза на добит од 10,0%.

По овом основу у максимално одобрени приход за енергетску делатност дистрибуције природног гаса укључено је 451,796 милиона динара, док је у максимално одобрени приход за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом укључено 0,430 милиона динара. Овим средствима неопходно је исфинансирати камате по кредитима из ранијих година, а које доспевају у регулаторном периоду у износу од 12,078 милиона динара за енергетску делатност дистрибуције природног гаса, као и обезбедити неопходно учешће сопствених средстава у финансирању развојних пројеката.

Реална цена сопственог капитала пре опорезивања примењена је у прихватљивој висини од 10,0%, при чему треба имати у виду да је сопствени капитал подносиоца предлога у потпуности државни капитал. Држава, као власник целокупног основног капитала подносиоца предлога, може се одлучити на примену и ниже реалне цене сопственог капитала пре опорезивања, а у складу са својим интересима дефинисаним кроз макроекономску и социјалну политику.

8. Регулисана средства

Регулисана средства у регулаторном периоду планирана су за енергетску делатност дистрибуције природног гаса у износу од 6.023,949 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у износу од 5,734 милиона динара. Приликом економско – финансијске анализе регулисаних средстава у регулаторном периоду треба имати у виду следеће:

- Вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода за енергетску делатност дистрибуције природног гаса износи 5.984,616 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас износи 2,615 милиона динара. Износ нето вредности средстава на почетку регулаторног периода, а која је основ за утврђивање вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода за обе предметне енергетске делатности одговара износивама исказаним у билансима стања подносиоца предлога на дан 31.12.2007. године за обе предметне енергетске делатности. Према информацији подносиоца предлога, последња процена сталне имовине (значи и регулисаних средстава) извршена је са стањем на дан 01.01.2005. године од стране независног проценитеља ("Delloite&Touche") и ефекти процене унети су у пословне књиге.
- Нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку регулаторног периода за енергетску делатност дистрибуција природног гаса износи 1.218,887 милиона динара и према образложењу подносиоца предлога у питању је процењена нето вредност система за дистрибуцију природног гаса која је финансирана средствима корисника дистрибутивног система. У енергетској делатности управљања дистрибутивним системом за природни гас не постоје средства прибављена без накнаде на почетку регулаторног периода.
- Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода за енергетску делатност дистрибуције природног гаса износи 6.063,281 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас износи 8,852 милиона динара, и правилно су израчунате у складу са планираним трошковима амортизације и планираним активирањима инвестиција у регулаторном периоду.

На основу свега напред наведеног, предложена вредност регулисаних средстава у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се може сматрати оправданом и прихватљивом.

9. Остали приходи

Остали приходи у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност дистрибуције природног гаса у износу од 30,721 милиона динара, док за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас ови приходи нису планирани обзиром да у претходној години они нису ни постојали. Остали приходи у регулаторном периоду планирани за енергетску делатност дистрибуције природног гаса мањи су у односу на претходну годину за 56,0% и то првенствено зато што подносилац предлога у регулаторном периоду не планира приходе од продаје регулисаних средстава, док су приходи од издавања сагласности планирани у нижем нивоу у односу на претходну годину.

На основу свега напред наведеног, предложени остали приходи у регулаторном периоду се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

10. Трошкови за надокнаду губитака

Трошкови за надокнаду губитака у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у износу од 700,430 милиона динара. Пондерисана просечна набавна цена природног гаса за покриће губитака у регулаторном периоду (укључујући и све зависне трошкове набавке природног гаса) исказана је у износу од 28,9408 дин/м³, а што је заправо продајна цена природног гаса трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови за надокнаду губитака у регулаторном периоду за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

11. План улагања

ЈП "Србијагас" нема усвојен петогодишњи план развоја, што веома отежава анализу инвестиција, па се Агенција у оцени предложених инвестиција ослањала на Годишњи програм пословања као и на Програм остваривања стратегије који је у јануару 2007.године усвојила Влада Републике Србије. Укупна улагања у регулаторном периоду (инвестиције и набавка основних средстава) планирана су за енергетску делатност дистрибуције природног гаса у износу од 1.295,795 милиона динара, односно за енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас у износу од 7,788 милиона динара.

Агенција оцењује да је веома важно да ЈП "Србијагас" што пре донесе План развоја, који треба да одреди стратешка усмерења и начин њихове реализације за наредне године и, између осталог, створи додатну подлогу за дугорочнију политику цена у гасном сектору.

У изворима финансирања планираних улагања у регулаторном периоду сопствена средства за енергетску делатност дистрибуције природног гаса учествују са 238,275 милиона динара (или 18,4%), односно за делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас 0,451 милиона динара (или 5,8%). Кредити од домаћих пословних банака за енергетску делатност дистрибуције природног гаса учествују са 475,280 милиона динара (или 36,7%)

односно за делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас са 7,337 милиона динара (или 94,2%). Донације и остала прибављања без накнаде за енергетску делатност дистрибуције природног гаса планирана су у износу од 85,000 милиона динара (или 6,6%). Средства потрошача у потпуности одговарају планираним приходима од прикључака, док се планиране донације и остала прибављања без накнаде према образложењу подносиоца предлога односе на Национални инвестициони план. Агенција је приликом оцене оправданости планираних улагања и структуре извора за њихово финансирање прихватила овакав приступ подносиоца пошто нема званичног става надлежног министарства у погледу третмана ових прихода.

На основу свега напред наведеног, извори финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

12. Приходи од прикључака

Приходи од прикључака у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност дистрибуције природног гаса у износу од 497,240 милиона динара (за 6,9% више у односу на претходну годину), а што се може сматрати реалним и прихватљивим.

13. Предложени максимално одобрени приход

Максимално одобрени приход у регулаторном периоду према предлогу подносиоца предлога за предметне енергетске делатности приказан је у следећој табели:

Редни број	Позиција	Скраћенице	Износ (у 000 динара)	
			Дистрибуција природног гаса	Управљање дистрибутивним системом за природни гас
1.	Оперативни трошкови	ОТ _т	819.561	3.360
2.	Трошкови амортизације	А _т	250.210	451
3.	Стопа повраћаја на регулисана средства	ППЦК	7,50%	7,50%
4.	Регулисана средства	РС _т	6.023.949	5.734
5.	Трошкови за надокнаду губитака у систему за дистрибуцију природног гаса	Г _т	-	700.430
6.	Остали приходи	ОП _т	30.721	-
7.	Корекциони елемент	КЕ _т	-	-
8.	Максимално одобрени приход	МОП _т	1.490.846	704.670

Алокација максимално одобреног прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима) у потпуности је формално-технички исправна.

На основу члана 66. став 5. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/2004) и члана 12. тачка 8. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/2005), Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 87. седници од 18.09.2008. године, разматрао је Предлог одлуке о утврђивању цена за обрачун природног гаса за тарифне купце Јавног предузећа „Србијасас“, Нови Сад, и даје следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

1. Јавно предузеће „Србијасас“, Нови Сад - трговац природним гасом ради снабдевања тарифних купаца, доставило је својим дописом број 00-01-6007 од 10.09.2008. године на мишљење Предлог одлуке о утврђивању цена за обрачун природног гаса за тарифне купце којом су утврђене следеће цене:.

1). Цене природног гаса ради снабдевања тарифних купаца које укључују трошкове коришћења транспортног система за природни гас:

- Цена природног гаса по тарифном ставу „енергент“: 28,71 дин/м³,
- Цена природног гаса по тарифном ставу „капацитет“: 38,13 дин/м³/дан/година.

2). Цене природног гаса ради снабдевања тарифних купаца које не укључују трошкове коришћења транспортног система за природни гас:

- Цена природног гаса по тарифном ставу „енергент“: 27,83 дин/м³,
- Цена природног гаса по тарифном ставу „капацитет“: 0,00 дин/м³/дан/година

3) Цене природног гаса, по категорији и групи тарифних купаца, износе:

Категорије купаца	Групе купаца	Тарифни став „енергент“ (дин/м ³)	Тарифни став „капацитет“ (дин/м ³ /дан/година)	Тарифни став „накнада по месту испоруке“ (дин/место испоруке/година)
Категорија 1 p < 6 bar	Домаћинства	31,97		2.873,76
	Остали корисници	31,02	150,32	2.873,76
Категорија 2 6 ≤ p < 16 bar	Неравномерна потрошња	30,50	116,95	28.737,62
	Равномерна потрошња	30,50	114,61	28.737,62
	Системи даљинског грејања	30,50	116,95	28.737,62
Категорија 3 p ≥ 16 bar	Неравномерна потрошња	29,32	36,38	28.737,62
	Равномерна потрошња	29,32	36,38	28.737,62
	Системи даљинског грејања	29,32	36,38	28.737,62

2. У поступку оцене оправданости трошкова пословања, који се, сагласно Закону о енергетици и Методологији за одређивање тарифних елемената за обрачун цена природног гаса за тарифне купце („Службени гласник РС“, 68/2006 и 1/2007), признају енергетским субјектима при образовању цена, Агенција је на основу приложене документације и података достављених уз Предлог одлуке, утврдила да је Јавно предузеће „Србијасас“, при образовању цене природног гаса за тарифне купце:

- обрачунало максимално одобрени приход за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца и максимално одобрени приход за енергетску делатност трговине природним гасом за потребе тарифних купаца и извршило алокацију

максимално одобреног прихода на тарифне елементе применом критеријума и мерила утврђених Методологијом за одређивање тарифних елемената за обрачун цена природног гаса за тарифне купце

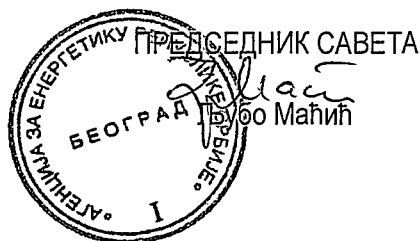
- исказало цене по тарифним ставовима на начин утврђен Тарифним системом за обрачун природног гаса за тарифне купце („Службени гласник РС“, 1/2007).

3. Полазећи од наведених констатација и свеобухватне анализе приложене документације и података, Агенција је закључила да су елементи за утврђивање оправданих трошкова пословања који су, сагласно наведеној методологији, од утицаја на утврђивање максимално одобреног прихода за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца исказани реално. Ова оцена подразумева и да је Агенција уважила да су услови набавке природног гаса из увоза од фирме «Југоросгас» утврђени важећим уговором закљученим између ЈП «Србијагас» и фирме «Југоросгас», а који се примењује до краја 2008. године. Имајући све наведено у виду, Агенција је прихватила, као реалне, предложене трошкове пословања на основу којих је ЈП «Србијагас» обрачунало цене природног гаса за тарифне купце. Истовремено, Агенција сматра да ЈП «Србијагас» треба да, у поступку закључивања уговора о набавци природног гаса за 2009. годину, настоји да постигне што повољније услове прибављања природног гаса за потребе тарифних купаца за наредни регулаторни период.

Агенција, истовремено препоручује да се и поред тога што су предложене цене обрачунате у складу са Тарифним системом и Методологијом, односно применом метода за утврђивање оправданих трошкова пословања, оцени могућност поступног повећања цене природног гаса за потребе тарифних купаца из категорије «домаћинство». Наиме, предложена цена је знатно виша у односу на сада важећу - за 59,9%, пошто цена за ову категорију купаца није повећавана око две године. При том, имамо у виду и могуће последице, а пре свега, да се ова категорија купаца, из наведених разлога, преоријентише у предстојећем зимском периоду на коришћење других видова енергије.

4. Ставови Агенције изнети у овом мишљењу, детаљније су образложени у анализи енергетско – техничких карактеристика система за природни гас, као и економско – финансијских показатеља и као аналитичка основа су прилог овог мишљења.

Број: 555/2008-Д-1/4
Београд, 18.09.2008. године

АНАЛИТИЧКА ОСНОВА

за оцену и давање мишљења о ценама природног гаса за тарифне купце

1. Уводне напомене

У складу са чланом 66. став 5. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, 84/2004), ЈП „Србијасас“, Нови Сад, као трговац природним гасом ради снабдевања тарифних купаца, доставио је Агенцији за енергетику на давање мишљења предлог акта о ценама природног гаса за тарифне купце (допис заведен у Агенцији под бројем 553/2008-D-02 од 10.09.2008. године).

У прилогу наведеног дописа достављен је Предлог цена природног гаса трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца као и Предлог цена природног гаса трговца на мало природним гасом за потребе тарифних купаца, попуњене табеле по захтеву Агенције и пратећа документација.

ЈП „Србијасас“ је, у претходном поступку, пре достављања поменутог предлога, а током анализе предлога достављеног 09.04.2008. године извршио више корекција обрачуна и доставио Агенцији сва тражена образложења, документацију и додатне податке.

2. Полазне основе

Све енергетско – техничке и економско - финансијске табеле приложене уз Предлог одлуке на захтев Агенције за енергетску делатност Трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца и за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца, предметни подносилац предлога је формално – технички правилно попунио. Економско – финансијска анализа предложеног акта о ценама односи се на анализу сваког појединачног елемента формуле за израчунавање максимално одобреног прихода, као и на формално - техничку исправност алокације предметних максимално одобрених прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима).

У поступку оцене оправданости планираних трошкова пословања у 2008. години и начина исказивања њихове вредности, Агенција је имала у виду следеће:

- Подносилац предлога је јавно предузеће, што има значаја приликом планирања одређених економско - финансијских позиција за регулаторни период (целокупан основни капитал подносиоца предлога је државни капитал, трошкови зарада су под контролом надлежних министарстава, одлуку о расподели добити доноси Управни одбор подносиоца предлога уз сагласност Оснивача и сл.).
- На Програм пословања подносиоца предлога за 2008. годину Влада је дала сагласност (Решење о давању сагласности на Програм пословања ЈП „Србијасас“, Нови Сад за 2008. годину, „Службени гласник РС“, 20/2008).

- Подносилац предлога поседује лиценце за обављање седам енергетских делатности, а поред тога обавља и неенергетске делатности.
- Подносилац предлога је у складу са чланом 43. Закона извршио раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима и саставио је и Агенцији доставио билансе стања и билансе успеха по делатностима за 2007. годину. С тим у вези, сви подаци који су у економско – финансијским табелама наведени за 2007. годину, усклађени су са подацима из биланса стања и биланса успеха за 2007. годину за предметне енергетске делатности. Такође, алокација заједничких позиција биланса стања и биланса успеха а које имају утицаја на формирање максимално одобрених прихода за предметне енергетске делатности извршена је коректно, односно подносилац предлога је коректно дефинисао кључеве за расподелу заједничких трошкова, средстава и осталих прихода у регулаторном периоду и доставио Агенцији прихватљива образложења (рачунице) одабраних кључева.

3. Општи подаци

ЈП „Србијагас“ је енергетски субјект који обавља делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца. Он снабдева 34 дистрибутивна предузећа укључујући и сопствену дистрибуцију .

ЈП „Србијагас“ набавља гас од: а.д. „Југоросгас“ Београд (увозни природни гас), „MOL Energy Trade limited Liability Company“ Будимпешта (увозни природни гас) и од НИС „Нафтагас“ а.д. Нови Сад (домаћи природни гас).

У периоду од 2001 до 2007. године увоз природног гаса из Руске федерације се реализовао на основу Уговора о испоруци природног гаса закљученог са „Газекспорт“, Москва. Од 2007. године набавка природног гаса се врши преко а.д. „Југоросгас“, мешовите руско – српске компаније са којом су склопљени једногодишњи уговори о испоруци природног гаса за 2007. и 2008.годину.

А.д. „Југоросгас“ предаје природни гас, пореклом из Руске федерације Јавном предузећу „Србијагас“ на украјинско-мађарској граници. Транзит природног гаса кроз Републику Мађарску врши транспортер „МОЛ Транспорт“ на основу дугорочног уговора о транзиту са ЈП „Србијагас“ који важи до 2018.године.

На основу техничких могућности на месту примопредаје на мађарско-српској граници и важећег анекса дугорочног уговора између „МОЛ Транспорт“, Шифок и ЈП „Србијагас“ максималне дневне количине на мађарско-српској граници износе 11 милиона m^3 на дан, за разлику од максималних дневних количина на украјинско-мађарској граници од 10 милиона m^3 на дан. Услед тога постоји могућност увоза додатних количина природног гаса од мађарских ино-партнера Србијагаса до максимално 1 милион m^3 /дан. ЈП „Србијагас“ је користила ту могућност и уговарала додатне количине природног гаса у грејној сезони 2006/2007 и 2007/2008, собзиром да су у току зимског периода, у данима са температурама ваздуха испод просека, дневне потребе веће од редовног увоза и домаћих количина природног гаса. Додатни увоз се реализује само у данима када редован увоз од 10 милиона m^3 на дан није довољан.

ЈП „Србијагас“ обавља и делатност дистрибуције природног гаса, управљања дистрибутивним системом и трговине на мало на дистрибутивном систему који чине 153 дистрибутивне гасоводне

мреже, 611 мерно регулационих станица (МРС), 19 регулационих станица, 20 мерних станица. (Наведени подаци су из лиценце 010/06-ЛГ-20 од 31.10.2006. године, а након издавања лиценце није било додатних захтева за проширење лиценце).

Дистрибутивни гасовод се састоји од мреже притиска $6 \leq p < 16$ bar и мреже притиска $p < 6$ bar. Укупна дужина дистрибутивне мреже је 3.650 km. Укупан број потрошача који су прикључени на дистрибутивну мрежу ЈП „Србијасгас“ је 60.988 од чега је у ОД Нови Сад 37.060, а у ОД Београд 23.928 потрошача (подаци из Програма пословања за 2008. годину).

4. Количине природног гаса планиране за продају у 2008.г.

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода ЈП „Србијасгас“ се утврђују на основу података о планираним количинама природног гаса које ће се набавити за снабдевање трговаца на мало за потребе тарифних купаца, као и за продају трговцима на мало за потребе тарифних купаца прикључених на транспортни систем.

Предвиђено је да се у 2008. години прода укупно 2.335.232.000 m³ природног гаса, од чега 1.543.760.000 m³ трговцима на мало за потребе тарифних купаца односно 791.472.000 m³ трговцима на мало за потребе тарифних купаца прикључених директно на транспортни систем.

Укупна количина природног гаса која ће се у 2008. год. продати тарифним купцима прикљученим на дистрибутивни гасовод износи 1.906.777.000 m³, од чега на дистрибутивни гасовод $p < 6$ bar 131.720.000 m³, тарифним купцима прикљученим на гасовод притиска $6 \leq p < 16$ bar 983.585.000 m³ и тарифним купцима директно прикљученим на транспортни систем 791.472.000 m³.

Број места испоруке за трговца на мало је израчунат у складу са Методологијом и тарифним системом и износи 66.698 места испоруке.

5. Оперативни трошкови

Економско – финансијска анализа оперативних трошкова уважила је пројектовану стопу инфлације за 2008. годину од 6,0%, као и да је планирана купопродаја природног гаса трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца природног гаса у регулаторном периоду већа у односу на претходну годину за 5,8%, односно у случају трговца на мало природним гасом за потребе тарифних купаца за 4,4%, а што све има утицаја на планиране оперативне трошкове у регулаторном периоду.

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 39,075 милиона динара (за 2,1% више у односу на претходну годину).

Укупни оперативни трошкови планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 198,046 милиона динара (за 3,2% више у односу на претходну годину).

Обзиром да су оперативни трошкови за обе делатности планирани испод пројектоване инфлације за 2008.годину, они се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

6. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 1,590 милиона динара, односно за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 9,431 милиона динара. Повећање трошкова амортизације планираних у регулаторном периоду у предметним енергетским делатностима првенствено је резултат активирања средстава у овим делатностима крајем 2007. године. Трошкови амортизације постојећих средстава планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 1,250 милиона динара, односно за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 7,894 милиона динара. Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду планирани су за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 0,340 милиона динара, односно за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 1,537 милиона динара и правилно су обрачунати у складу са планираним активирањем средстава у регулаторном периоду и дефинисаним процењеним корисним веком средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду.

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови амортизације у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

7. Трошкови набавке природног гаса

Трошкови набавке природног гаса, укључујући све зависне трошкове набавке планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 64.677,738 милиона динара, односно за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 55.185,038 милиона динара.

Подаци о количини природног гаса из увоза и из домаће производње којом тргује **трговац природним гасом ради снабдевања тарифних купаца** у регулаторном периоду су конзистентни са подацима из техничких табела.

Пондерисана просечна набавна цена природног гаса из домаће производње укључујући све зависне трошкове набавке исказана је у износу од 19,8605 дин/м³, а што је заправо остварена просечна набавна цена природног гаса из домаће производње за набављене количине природног гаса у јулу 2008. године (подносилац предлога је документовао наведену набавну цену прилагањем одговарајућих фактура добављача – НИС, а. д., Нафтагас).

Пондерисана просечна набавна цена природног гаса из увоза укључујући све зависне трошкове набавке исказана је у износу од 28,3378 дин/м³. Наведена набавна цена природног гаса из увоза укључујући све зависне трошкове набавке је заправо пондер набавних цена природног гаса по основу редовног увоза (укључујући све зависне трошкове набавке) по уговору (заведен у ЈП „Србијагас“ под бројем 520 од 18.12.2006. године) који је подносилац предлога закључио са “Југоросгас”, а. д. у износу од 28,3670 дин/м³ (или 549,96 УСД/000 м³) и набавних цена природног гаса по основу ванредног увоза (укључујући све зависне трошкове набавке) по уговору који је подносилац предлога закључио са “MOL Energy Trade limited Liability Company”, Будимпешта, у

износу од 22,0720 дин/м³ (или 446,83 УСД/000 м³). Сви зависни трошкови набавке природног гаса из увоза (трошкови транзита природног гаса кроз Мађарску, трошкови царина и банкарски трошкови) исправно су обрачунати у складу са стварним трошковима које је подносилац предлога имао, при чему су трошкови транзита природног гаса кроз Мађарску и трошкови царина приказани на основу стварних трошкова које је подносилац предлога имао за набављене количине природног гаса из увоза у јулу 2008. године, док су банкарски трошкови приказани на основу просечних стварних трошкова које је подносилац предлога имао за набављене количине природног гаса из увоза у 2007. години (подносилац предлога је документовао све наведене трошкове прилагањем одговарајућих фактура добављача и књиговодствене картице банкарских трошкова за 2007. годину). За све обавезе које су уговорене у иностраној валути (УСД) подносилац предлога је исправно применио средњи курс НБС на дан 31.07.2008. године у износу од 49,3962 дин/УСД јер се приложене фактуре ино-добављача и односе на количине природног гаса које су набављене у јулу 2008. године (уз изузетак фактуре "Југоросгас", а. д. Београд).

Подносилац предлога је у пратећој документацији доставио допис "Југоросгас", а. д. Београд, број 957 од 04.09.2008. године, у коме је дата процена цене природног гаса из увоза на паритету ДАФ Берегово за 4. квартал 2008. године (односно од 01.10.2008. године) у износу од 500,55 УСД/000 м³, и управо ову цену природног гаса је подносилац предлога приказао у обрачуну пондерисане просечне набавне цене природног гаса по основу редовног увоза. При томе је подносилац предлога исправно применио средњи курс НБС на дан 31.08.2008. године у износу од 51,7950 дин/УСД, јер је то последњи дан у месецу (август 2008. године) који је претходио месецу у коме је подносилац предлога поднео предметни захтев Агенцији. Подносилац предлога је накнадно доставио и сопствену процену цене природног гаса из увоза на паритету ДАФ Берегово за 4. квартал 2008. године (односно од 01.10.2008. године), а која не одступа значајније од процене дате у допису "Југоросгас", а. д. Београд, број 957 од 04.09.2008. године.

Агенција је уважила да су садашњи услови набавке природног гаса из увоза од фирме "Југоросгас" утврђени важећим уговором закљученим између ЈП "Србијагас" и фирме "Југоросгас", а који се примењује до краја 2008. године. Истовремено, Агенција сматра да ЈП "Србијагас" треба да, у поступку закључивања уговора о набавци природног гаса за 2009. годину, настоји да постигне што повољније услове прибављања природног гаса за потребе тарифних купаца за наредни регулаторни период.

Подаци о количини природног гаса коју **трговац на мало природним гасом** за потребе тарифних купаца набавља од трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у регулаторном периоду и збиру максималних дневних потрошњи природног гаса на свим местима примопредаје гаса од трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у регулаторном периоду су конзистентни са подацима из техничких табела.

У обрачуну трошкова набавке природног гаса, укључујући све зависне трошкове набавке примењена је цена по тарифном ставу "енергент" трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 28,71 дин/м³ и цена по тарифном ставу "капацитет" трговца природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 38,13 дин/м³/дан/година.

8. Трошкови коришћења система за транспорт и дистрибуцију природног гаса

Трошкови коришћења система за транспорт и складиштење природног гаса планирани су у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 2.694,646 милиона динара, а трошкови коришћења система за дистрибуцију природног гаса за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 1.966,879 милиона динара.

Посебно треба нагласити да је у обрачуну трошкова коришћења система за транспорт природног гаса у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца подносилац предлога применио цену по тарифном ставу „енергент“ за транспорт природног гаса системом другог енергетског субјекта који обавља енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 2,90 дин/м³ и цену по тарифном ставу „капацитет“ за транспорт природног гаса системом другог енергетског субјекта који обавља енергетску делатност транспорта природног гаса у износу од 142,30 дин/м³/дан/година. Наведене цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса другог енергетског субјекта који обавља енергетску делатност транспорта природног гаса подносилац предлога је применио у складу са инструкцијама које су му дате од стране Агенције (у питању је тренутно најбоља могућа процена цене за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса „Југоросгас“, а. д. Београд).

На основу свега напред наведеног, предложени трошкови коришћења система за транспорт и складиштење природног гаса у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца и трошкови коришћења система за дистрибуцију природног гаса у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

9. Накнада на име ризика

Накнада на име ризика наплате потраживања планирана је у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 194,033 милиона динара (односно 0,3% од износа трошкова набавке природног гаса укључујући све зависне трошкове набавке у регулаторном периоду), а за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 1.170,600 милиона динара (2,0% од износа максимално одобреног прихода обрачунатог не узимајући у обзир накнаду на име ризика наплате потраживања у регулаторном периоду).

10. План улагања

ЈП“Србијагас“ нема усвојен петогодишњи план развоја, што веома отежава анализу инвестиција, па се Агенција у оцени предложених инвестиција ослањала на Годишњи програм пословања као и на Програм остваривања стратегије који је у јануару 2007.године усвојила Влада Републике Србије. Укупна улагања у регулаторном периоду (инвестиције и набавка основних средстава) планирана су за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца у износу од 3,136 милиона динара, односно за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца у износу од 13,651 милиона динара.

У изворима финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине природним гасом ради снабдевања тарифних купаца сопствена средства учествују са 1,590 милиона динара (или 50,7%), а кредити од домаћих пословних банака са 1,546 милиона динара (или 49,3%).

У изворима финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за енергетску делатност трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца сопствена средства учествују са 9,431 милиона динара (или 69,1%), а кредити од домаћих пословних банака са 4,220 милиона динара (или 30,9%).

На основу свега напред наведеног, извори финансирања планираних улагања у регулаторном периоду за обе енергетске делатности се могу сматрати оправданим и прихватљивим.

11. Предложени максимално одобрени приход

Максимално одобрени приход у регулаторном периоду према предлогу подносиоца предлога за предметне енергетске делатности приказан је у следећој табели:

Редни број	Позиција	Скраћенице	Износ (у 000 динара)	
			Трговина природним гасом ради снабдевања тарифних купаца	Трговина на мало природним гасом за потребе тарифних купаца
1.	Оперативни трошкови	ОТ _т	39.075	198.046
2.	Трошкови амортизације	А _т	1.590	9.431
3.	Трошкови набавке природног гаса, укључујући све зависне трошкове набавке	НПГ _т	64.677.738	55.185.038
4.	Трошкови коришћења система за транспорт природног гаса	ТТ _т	2.694.646	-
5.	Трошкови коришћења система за складиштење природног гаса	ТС _т	-	-
6.	Трошкови коришћења система за дистрибуцију природног гаса	ТД _т	-	1.966.879
7.	Накнада на име ризика наплате потраживања	НРП _т	194.033	1.170.600
8.	Корекциони елемент	КЕ _т	-	-
9.	Максимално одобрени приход	МОП _т	67.607.081	58.529.994

Алокација максимално одобреног прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима) у потпуности је формално-технички исправна.

Ради целовитог сагледавања економско – финансијских ефеката који су последица обрачуна цена природног гаса за тарифне купце предметног подносиоца предлога као трговца на мало природним гасом за потребе тарифних купаца, у наставку је приказан упоредни преглед постојећих цена природног гаса и цена природног гаса за тарифне купце (ове цене су ради упоредивости са постојећим ценама природног гаса исказане у овој анализи у дин/м³), а према предлогу подносиоца предлога:

(у дин/м³)

Категорије купаца	Групе купаца	Постојећа продајна цена (15.08. – 31.08.2008.)	Предлог подносиоца предлога	Индекс
Категорија 1 p < 6 bar	Домаћинства	21,27	34,01	159,9
	Остали корисници	33,35	32,27	96,8
Категорија 2 6 ≤ p < 16 bar	Неравномерна потрошња	29,73	31,33	105,4
	Равномерна потрошња	29,73	31,00	104,3
	Системи даљинског грејања	22,85	31,41	137,5
Категорија 3 p ≥ 16 bar	Неравномерна потрошња	29,73	30,01	100,9
	Равномерна потрошња	29,73	29,51	99,3
	Системи даљинског грејања	22,85	29,66	129,8
Укупна просечна цена		27,74	30,70	110,7

Напомене:

1) Продајне цене природног гаса у приказаној табели су приказане у дин/м³, без ПДВ-а.

2) Нове групе купаца по тарифном систему - "Неравномерна потрошња" и "Равномерна потрошња" условно одговарају постојећој групи купаца "Остали потрошачи" (индустрија), при чему су занемарене продајне цене за постојеће категорије купаца природног гаса који имају посебне продајне цене природног гаса ("Југоросгас", "МСК", "Азотара", "Петрохемија" и др.).